

Zielone Jutro Zaczyna Się Dziś

Część 6: Działanie i Realizacja

Narzędziownik wspierający transformację energetyczną Polski

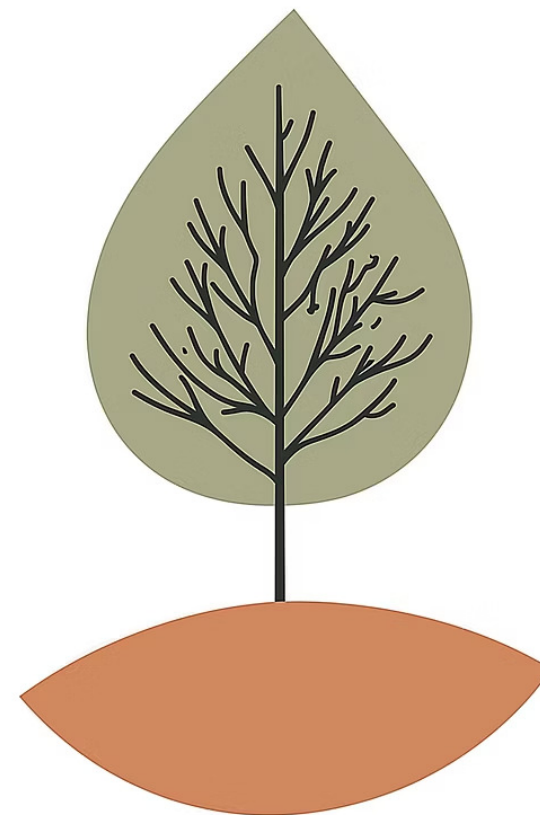

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Wprowadzenie do Części 6

To ostatnia część narzędziownika

Czas na działanie! Przeszedłeś przez pięć części pełnych wiedzy o transformacji energetycznej. Teraz przychodzi moment, na który czekaliśmy – praktyczne wdrożenie!

W tej części znajdziesz konkretne narzędzia i inspiracje, które pomogą Ci przekuć wiedzę w czyn. Nie musisz robić wszystkiego naraz. Wybierz jedno działanie i zacznij.

Co znajdziesz w tej części?

- Narzędzia edukacyjne – gry i quizy do użycia w warsztatach
- Mikro projekty – jak je planować i realizować krok po kroku
- Przykłady z życia – projekty, które naprawdę się udały w polskich szkołach i społecznościach
- Inspiracje – pomysły na Twoje własne działania dla każdego budżetu

Gra „Smart City”

Gra strategiczna o budowaniu zrównoważonego miasta. Idealna dla uczniów klas 4-8, ale sprawdza się też u starszych uczniów i dorosłych.

Rozwój ekonomiczny

Budujesz fabryki i miejsca pracy

Potrzeby mieszkańców

Dbasz o zadowolenie społeczności

Ochrona środowiska

Kontrolujesz emisję i jakość powietrza

Wcielasz się w burmistrza miasta i podejmujesz decyzje, które mają realne konsekwencje. Wybierasz źródła energii (węgiel, gaz, OZE), budujesz budynki, organizujesz transport i zarządzasz odpadami. Każda decyzja wpływa na budżet miasta, zadowolenie mieszkańców, jakość powietrza i emisję CO₂. Gra uczy zależności systemowych, myślenia długoterminowego i pokazuje OZE w praktyce. Darmowa, bez rejestracji, działa na wszystkich urządzeniach.

Gra „Siła Wiecznego Obiegu”

Gospodarka obiegu zamkniętego w praktyce

Zarządzasz firmą produkującą produkty. Twój cel to zarabiać pieniądze, zadowolić klientów, minimalizować odpady i osiągnąć model gospodarki obiegu zamkniętego.

Zamiast tradycyjnego „produkuj-sprzedaj-wyrzuć” musisz zamknąć obieg – Twoje odpady stają się surowcem do produkcji.

Firma produkująca smartfony

Projektujesz telefon na 2 czy 5 lat?
Oferujesz wymianę baterii i ekranu? Co robisz ze starymi telefonami?

Firma odzieżowa

Fast fashion vs slow fashion? Co robisz z ubraniami po sezonie?

Firma meblarska

Płyta wiórowa (tanie, krótka żywotność) vs. lite drewno? Czy Twoje meble da się rozebrać i przenieść?

Gra uczy gospodarki obiegu zamkniętego, projektowania z myślą o całym cyklu życia produktu, recyklingu, odpowiedzialności producenta i ekonomii zrównoważonej. Dostępna za darmo, bez rejestracji.

AI Eco Generator

Innowacyjne narzędzie generujące spersonalizowane porady ekologiczne dostosowane do Twojej sytuacji.

01

Odpowiadasz na pytania

Mieszkanie czy dom? Jaki budżet? Co Cię najbardziej interesuje?

02

AI analizuje Twoją sytuację

System przetwarza Twoje odpowiedzi i dopasowuje rozwiązania

03

Otrzymujesz spersonalizowany plan PDF

Gotowy do wdrożenia z konkretnymi kwotami i oszczędnościami

📄 **Przykład dla Anny z mieszkaniem 50 m²:** Budżet 500 zł na oszczędzanie energii. AI wyświetla: darmowe działania (gasić światło, wyłączać z gniazdka) → 150-300 zł/rok oszczędności; budżet do 200 zł (LED 5 szt., perlatory 2 szt.) → 250-400 zł/rok; budżet 200-500 zł (listwy, uszczelki) → kolejne 350 zł/rok. **RAZEM: 700-1300 zł oszczędności rocznie, koszt 430 zł, zwrot w 4-6 miesięcy!**

Narzędzie jest darmowe, bez rejestracji i nie zbiera żadnych danych osobowych.

Wypróbuj narzędzie: Energetyczny Doradca

Quizy i Zagadki Ekologiczne

Gotowe materiały do druku, idealne do użycia podczas warsztatów, lekcji czy spotkań społeczności lokalnej!

Krzyżówka ekologiczna

Przykładowe hasła: LED, KOMPOST, ZIELONY, SEGREGACJA, ENERGIA, SMOG, IZOLACJA, PERLATOR. Idealna do utrwalenia podstawowych pojęć.

Ekologiczne BINGO

Karta 5×5 z hasłami ekologicznymi. Prowadzący losuje i czyta definicje. Kto pierwszy zapełni linię – wygrywa! Hasła: PERLATOR, POMPA CIEPŁA, LED, RECYKLING, PANELE FOTOWOLTAICZNE, ZERO WASTE.

Quiz PRAWDA/FAŁSZ o wodzie

Przykładowe pytanie: Przy produkcji plastikowej butelki zużywa się więcej wody niż podczas prysznica. → PRAWDA (5-6 litrów!).

Wykreślanka

Znajdź słowa: EKOSYSTEM, ENERGIA, DESZCZÓWKA, POMPA, WODA, BIO, LED, SOLAR, SEGREGACJA, KOSZ, IZOLACJA, EKOLOGIA.

Wszystkie materiały dostępne za darmo w wysokiej jakości, gotowe do druku. Doskonałe narzędzie do angażowania uczestników warsztatów!

Projekty Zrealizowane przez Uczniów

1

„Ogród kieszonkowy w Staszicu”

Liceum Ogólnokształcące nr 1 w Ostrowcu Świętokrzyskim

Cel inicjatywy: stworzenie w szkole niewielkiej zielonej przestrzeni do odpoczynku i nauki w plenerze oraz prowadzenia „żywej lekcji ekologii”.

Działania: Uczniowie zaprojektowali ogród (łącznie pomysły kilku grup), przygotowali teren, wyznaczyli ścieżki, posadzili rośliny i wykonali ściółkowanie rabat.

Rezultaty: Ogród Kieszonkowy – miejsce spotkań, odpoczynku i zajęć na świeżym powietrzu, umożliwiające obserwacje przyrody w ciągu roku.

2

„EKOnom - Ekologia w ZSEG w Żywcu ”

Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu

Cel inicjatywy: ograniczenie zużycia plastikowych butelek i wzmocnienie proekologicznych postaw poprzez zapewnienie dostępu do wody pitnej w szkole.

Działania: zrealizowano montaż dystrybutora wody oraz działania edukacyjne i promocyjne: kurs bezpiecznego i higienicznego korzystania, akcje typu „Dzień bez plastiku”, „EKO Patrol...”, działania o segregacji odpadów.

Rezultaty: Dystrybutor wody pitnej dostępny dla całej społeczności szkolnej + pakiet uczniowskich akcji i materiałów wspierających ograniczanie plastiku na co dzień..

„Nigdy nie myślałem, że możemy coś takiego zrobić. Teraz jestem dumny.” – Kuba, klasa 4 - Żywiec

Galeria Zdjęć z Projektów

Projekty Zrealizowane przez Dorosłych

1

„Eko-Czytelnia - Biblioteczka sąsiedzka”

Mieszkańcy mieksowości Kuleje

Cel inicjatywy: promocja czytelnictwa i budowanie więzi sąsiedzkich poprzez współdzielenie zasobów w duchu „zero waste” i ponownego wykorzystania.

Działania: przygotowano ogólnodostępne miejsce wymiany książek – zakupiono regał i ustawiono go w przestrzeni publicznej tak, by każdy mógł swobodnie zostawić lub zabrać książkę.

Rezultaty: działająca EKO-Czytelnia oraz lokalna praktyka współdzielenia, zwiększająca dostęp do książek i wzmacniająca wspólnotę.

2

„Mniej plastiku w kuchni i lodówce”

Mieszkańcy Siemianowic Śląskich

Cel inicjatywy: ograniczenie jednorazowego plastiku w codziennych nawykach zakupowych i w przechowywaniu żywności.

Działania: wprowadzono i promowano praktyczne zamienniki plastiku: woskowijki jako alternatywę dla folii i woreczków oraz wielorazowe pojemniki do przechowywania żywności.

Rezultaty: zestaw rozwiązań „do natychmiastowego użycia” (woskowijki + pojemniki) oraz gotowy przykład prostych zmian, które realnie zmniejszają ilość odpadów.

Galeria Zdjęć - Projekty Dorosłych

Projekty Zrealizowane przez Seniorów

Seniorzy też zmieniają świat!

Transformacja energetyczna to nie tylko zadanie dla młodych. Seniorzy w całej Polsce pokazują, że nigdy nie jest za późno na zmiany i że życiowe doświadczenie to ogromny kapitał w realizacji projektów ekologicznych.

„Bibliotekę kochamy, o jej otoczenie dbamy”

Klub Aktywnego Seniora w Strzelcach Opolskich

Cel inicjatywy: poprawa estetyki i „zazielenienie” otoczenia biblioteki oraz integracja wokół wspólnego działania na rzecz przestrzeni publicznej.

Działania: wspólnie posadzono kwiaty w donicach i zaaranżowano je przed biblioteką; inicjatywa łączyła działanie praktyczne z budowaniem relacji w grupie.

Rezultaty: zielone, przyjazne otoczenie biblioteki oraz wzmocnione poczucie sprawczości i wspólnoty wśród seniorów.

„Kosmetyki zgodne z Naturą”

Centrum Seniorów w Opolu

Cel inicjatywy: pokazanie, że troska o siebie może iść w parze z troską o środowisko (mniej odpadów i świadome wybory składników).

Działania: przeprowadzono warsztaty tworzenia naturalnych kosmetyków – uczestniczki przygotowały m.in. peeling z płatkami nagietka oraz krem do twarzy z olejkami z dzikiej marchwi.

Rezultaty: gotowe naturalne kosmetyki oraz praktyczna wiedza i receptury, które uczestniczki mogą wykorzystywać dalej w domu, wzmacniając eko-nawyki.

„Codziennie patrzę jak rosną nasze kwiaty. To takie miłe.” – Pani Janina, 72 lata

Galeria Zdjęć - Projekty Seniorów

Inspiracje na Przyszłość

Jeszcze nie wiesz, jaki projekt zrealizować? Oto pomysły dopasowane do różnych grup i budżetów!

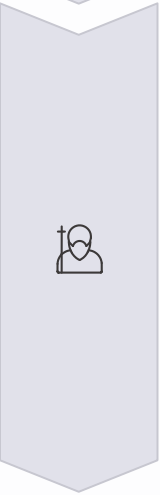
Dla szkół

- Eko-kiermasz (sprzedaż używanych rzeczy)
- Akcja „Rower do szkoły"
- Kompostownik szkolny
- Wymiana książek
- Zero waste w stołówce
- Adopcja drzewa

Dla społeczności lokalnych

- Sąsiedzka wymiana rzeczy
- Repair Café (naprawa sprzętów)
- Ogród wspólnotowy
- Skrzynki na książki („weź-zostaw")
- Akcja sprzątania okolicy
- Wymiana nasion i sadzonek

Dla seniorów

- Zielony zakątek przy klubie
- Warsztaty oszczędzania energii
- Pchli targ eko
- Szycie worków wielorazowych
- Robienie przetworów i konfitur
- Upcykling mebli i przedmiotów

0-200 zł

Niskobudżetowe

Akcja sprzątania (0 zł), wymiana rzeczy (0 zł),
eko-patrol (0 zł)

200-1000 zł

Średniobudżetowe

Hotel dla owadów (300 zł), perlatory dla
sąsiadów (400 zł), łąka kwietna (500 zł)

1000+ zł

Wysokobudżetowe

Sadzenie drzew (1000 zł), ogród wspólnotowy
(1500 zł), instalacja fotowoltaiczna (wkład
własny po dotacjach)

Jak Zaplanować Swój Mikro Projekt

- **Zidentyfikuj problem**
Co chcesz zmienić? Czego brakuje w Twojej okolicy? Co można poprawić?
- **Sformułuj cel SMART**
Specyficzny, Mierzalny, Akceptowalny, Relevantny, Terminowy. Dobry przykład: „Posadzimy 20 drzew do końca kwietnia”. Zły przykład: „Chcemy żeby było ładniej”.
- **Zaplanuj działania**
Co musicie zrobić? Rozpisz działania krok po kroku.
- **Ustal budżet**
Ile to kosztuje? Skąd weźmiecie pieniądze? (składka, dotacja, wsparcie firm)
- **Wyznacz zespół**
Kto za co odpowiada? Określ role: koordynator, osoba do zakupów, promocja, fotograf.
- **Stwórz harmonogram**
Wyznacz konkretne daty dla każdego działania.
- **Realizacja!**
Czas na działanie. Trzymajcie się planu, ale bądźcie elastyczni.
- **Ewaluacja**
Co się udało? Co można poprawić następnym razem? Uczcie się z doświadczeń.
- **Promuj sukces!**
Opowiedz o projekcie – inspirujesz innych do działania!

Szablon Formularza Projektu

Gotowy szablon do wypełnienia dla Twojego projektu ekologicznego. Wydrukuj lub przepisz!

Nazwa projektu:			
Opis projektu:	Zaplanowane działania:	Oczekiwane rezultaty:	Osoby zaangażowane:
Lista zakupów:		Wartość kosztów:	

Podsumowanie Całego Narzędziownika

Przeszedłeś przez wszystkie 6 części narzędziownika. Gratulacje! To była intensywna podróż przez świat transformacji energetycznej Polski. Co teraz?

 Nie musisz robić wszystkiego. Wybierz **jeden obszar**. Jeden mały krok. I zacznij. Każdy krok ma znaczenie.

Zielone Jutro Zaczyna Się Dziś

Transformacja to wyzwanie dla każdego z nas

Transformacja energetyczna Polski to ogromne wyzwanie. Ale nie tylko dla rządów i korporacji. To wyzwanie dla każdego z nas – dla Ciebie, dla mnie, dla Twoich sąsiadów, dla uczniów w szkołach, dla seniorów w klubach.

Każda wymieniona żarówka. Każde docieplone okno. Każdy zamontowany panel. Każde posadzone drzewo. Każdy przeprowadzony warsztat. To się sumuje.

Miliony małych kroków tworzą wielką zmianę.

Inspiruj innych

Najlepszy sposób na przyspieszenie transformacji? **Działaj i opowiadaj o tym.**

Zamontujesz panele → pokaż sąsiadom ile oszczędzasz. Zrealizujesz projekt → zrób zdjęcia, podziel się. Przeprowadzisz warsztat → napisz co się udało.

Inspiracja jest zaraźliwa.

Dziel Się Tym Narzędziownikiem

Ten narzędziownik jest darmowy. Możesz go kopiować, drukować, przekazywać, wykorzystywać w warsztatach i adaptować do swoich potrzeb.

Jedyny warunek: działaj.

Ostatnie słowo

Transformacja energetyczna to nie kwestia „czy”, ale „kiedy”. Możemy to zrobić szybko, sprawiedliwie, z korzyścią dla wszystkich. Albo powoli, boleśnie, pod presją katastrof klimatycznych.

Wybór należy do nas.

Każdy dzień się liczy

Każdy dzień, w którym nie działamy, to stracona szansa. Każdy dzień, w którym czekamy na innych, to dzień mniej na przygotowanie.

Zielone jutro zaczyna się dziś. A dziś zaczyna się teraz.

Wybierz jeden obszar

Nie próbuj wszystkiego naraz – sukces w jednym obszarze zmotywuje Cię do kolejnych kroków

Zacznij od małego kroku

LED, perlatory, warsztat – każdy mały krok prowadzi do większych zmian

Opowiedz innym

Twoje doświadczenia mogą zainspirować dziesiątki, setki innych osób

Inspiruj swoim przykładem

Najlepsza propaganda to własne osiągnięcia – pokaż co się da zrobić

Kontynuuj

Kolejne kroki, kolejne projekty – buduj momentum zmiany

Dziękujemy i Do Działania!

Źródła i materiały

- Materiały warsztatowe projektu „Bohaterowie Ekologicznej Rewolucji”
- czystepowietrze.gov.pl, mojprad.gov.pl
- WFOŚiGW (16 wojewódzkich funduszy)
- Dane o zużyciu energii (2024/2025)
- Badanie CAWI, Instytut Spraw Publicznych, 2023

Przydatne strony

- ekoportal.gov.pl
- chronmyklimat.pl
- nfosigw.gov.pl
- circulareconomy.europa.eu

Podziękowania

Narzędziownik powstał dzięki uczniom, studentom i seniorom uczestniczącym w warsztatach, nauczycielom i trenerom testującym scenariusze, organizacjom partnerskim wspierającym projekt oraz ekspertom dzielącym się wiedzą.

Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego narzędziownika!

Pamiętaj

Nie musisz ratować świata sam. Wystarczy, że zrobisz swój krok. Reszta podąży.

Zielone jutro to nie odległa wizja. To konkretne działania, które podejmujesz dziś.

 Część 6 z 6 | Narzędziownik "Zielone Jutro Zaczyna Się Dziś"

Projekt współfinansowany ze środków UE w ramach KPO

Licencja: CC BY-NC-SA – Możesz kopiować, rozpowszechniać i adaptować ten narzędziownik, pod warunkiem podania źródła i zachowania tej samej licencji.

Dziękujemy za przeczytanie. Teraz czas na działanie!